

**Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 26. 8. 2026**

**Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.**

**Podnet na preverenie č.: 0215/SO/2026**

**Programová služba:** Rádio Regina

**Vysielateľ:** Slovenská televízia a rozhlas

**Číslo autorizácie vysielania:** AR/2

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

**Návrh uznesenia:**

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 1 zloženom z predsedu senátu Adama Valčeka a členov senátu Mgr. Ondreja Krivuša a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0215/SO/2026 smerujúci voči vysielaniu programovej služby Rádio Regina vysielateľa Slovenská televízia a rozhlas a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 16 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

**Úloha:**

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

**T: 7. 9. 2026**

**Z: AO**

Za PO: Kutiš

## Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 26. 8. 2026

Podnet na preverenie č. 0215/SO/2026 zaevidovaný dňa 25. 6. 2026  
Predmet podnetu: *Rádionoviny NEV*  
Deň a čas vysielania: 19. 6. 2026 18:14 hod.

Programová služba: Rádia Regina (Východ)  
Vysielateľ: Slovenská televízia a rozhlas  
Číslo autorizácie: AR/2

Za AO: Vitéz  
Dátum: 19. 8. 2026

## OBSAH PODNETU:

**Pozn. Kancelárie Rady:** Nakoľko je z obsahu podnetu možné identifikovať totožnosť podávateľa podnetu, prikladáme plné znenie podnetu ako prílohu v samostatnom dokumente.

## PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

**Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):**

### § 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

*Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný*

**b)** zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

### ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ podnetu namietal, že v programe *Rádionoviny NEV* odvysielanom dňa 19. 6. 2026 na programovej službe Rádio Regina o cca 18.15 hod. v príspevku, ktorý sa venoval možnému sťahovaniu Múzea rusínskej kultúry z Prešova do regiónu severovýchodného Slovenska nebolo sprostredkované stanovisko Rady rusínskych regiónov Slovenska. Podľa podávateľa bol príspevok spracovaný jednostranne, keďže prezentoval iba stanovisko Okrúhleho stola Rusínov na Slovensku, ktorý inicioval petíciu za zachovanie múzea v Prešove.

V prípade namietaných informácií išlo o krátku správu, ktorú celú prezentovala iba moderátorka bez priamych vyjadrení respondentov. (pozn. pre prehľadnosť a krátkosť správy ju uvádzame celú):

**Moderátorka:** „Nasledujú aktuálne noviny Rádia Patria. V Rusínskej Rusi je aktuálne najviac diskutovanou témou otázka Rusínskeho múzea v Prešove. Okrúhly stôl Rusínov na Slovensku spustil petíciu za zachovanie Slovenského národného múzea – Múzea rusínskej kultúry v Prešove a za nápravu prezentácie rusínskej kultúrnej dedovizne v Slovenskom národnom múzeu – Múzeu ukrajinskej kultúry v Svidníku. Obsah petície reaguje na informácie o pripravovanom opustení súčasných priestorov Slovenského národného múzea – Múzea rusínskej kultúry v Prešove i na dlhodobu neriešenú otázku prezentácie rusínskej kultúrnej dedovizne, ktorá sa nachádza v Slovenskom národnom múzeu – Múzeu ukrajinskej kultúry v Svidníku.“

**Moderátorka:** „Autori v petícii žiadajú zachovanie pôvodnej existencie Slovenského národného múzea – Múzea rusínskej kultúry v Prešove, nestahovanie múzea do nových priestorov, ktoré by boli nevyhovujúce, vytvorenie vhodných priestorov pre udržanie významu Slovenského národného múzea – Múzea rusínskej kultúry ako jedinej celoštátnej múzejnej inštitúcie, ktorá sa špecializuje na dokumentáciu, ochranu a prezentáciu kultúrnej dedovizne Rusínov na Slovensku a v poslednom bode vyriešenie prezentácie rusínskej kultúrnej dedovizne, ktorá sa nachádza v Slovenskom národnom múzeu – Múzeu ukrajinskej kultúry v Svidníku.“

Správa bola odvysielaná v úvode programu *Rádionoviny NEV*. Na webe vysielateľa je relácia charakterizovaná ako „**Rádio NEV** - Národnostno-etnické vysielanie. Spravodajsko-publicistický prehľad aktuálneho diania v živote Rusínov a Ukrajincov. Vysiela sa: na frekvenciách Rádia Regina Východ, pondelok až piatok 18:15 - 18:40.“<sup>1</sup> V prípade namietaných informácií išlo o spravodajské informácie o aktuálnej téme, teda o obsah spravodajského charakteru, na ktorý sa vzťahuje povinnosť podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je vysielateľ povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky, pričom názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

<sup>1</sup> <https://www.stvr.sk/radio/archiv/1559/2816577>

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

Správa informovala o konkrétnej aktuálnej udalosti – o spustení petície Okrúhlym stolom Rusínov na Slovensku – a následne zhrnula obsah požiadaviek jej autorov. Predmetu správy (spustenie petície a jej obsah) zodpovedala aj štruktúra informácie: označenie iniciátora petície, vysvetlenie jej deklarovaných dôvodov a zhrnutie jej požiadaviek. Predmetom krátkej správy tak nebolo komplexné posúdenie otázky, či má Múzeum rusínskej kultúry zostať v Prešove alebo byť premiestnené do inej lokality.

Ako problematické sme v správe identifikovali nasledujúce informácie uvedené v príspevku. Prvou je formulácia, podľa ktorej autori petície žiadajú, cit.: „...*nestťahovanie múzea do nových priestorov, ktoré by boli nevyhovujúce...*“, druhou tvrdenie o **dlhodobu neriešenej otázke** prezentácie rusínskeho kultúrneho dedičstva. Obe informácie boli prezentované v rámci zhrnutia obsahu požiadaviek autorov petície, čiže **ozrejmovali dôvody vzniku petície a z tohto hľadiska ich možno vnímať ako informačne relevantné**. Na druhej strane v príspevku podľa nášho názoru absentovalo bližšie ozrejenie okolností, ktorých sa tieto tvrdenia týkali, ako aj stanovisko takto dotknutých a kompetentných strán (v rámci nich napr. i Rady rusínskych regiónov Slovenska). V danej súvislosti nebolo uvedené, z akých dôvodov sa o presťahovaní múzea uvažuje, ani na základe akých skutočností autori petície označujú prípadné nové priestory za nevyhovujúce. Obdobne pri tvrdení o dlhodobu neriešenej otázke prezentácie rusínskeho kultúrneho dedičstva nebolo bližšie vysvetlené, v čom má uvedený problém spočívať, ani prezentované stanovisko subjektu, ktorého sa toto tvrdenie týka.

Uvedené možno považovať za nedostatok z hľadiska úplnosti sprostredkovaných informácií.

Pri jeho posúdení je však potrebné zohľadniť charakter správy, najmä skutočnosť, že išlo o krátku spravodajskú informáciu, ktorej predmetom bolo stručné informovanie o existencii a základných požiadavkách petície.

Povinnosť zabezpečiť objektivitu a nestrannosť nemožno stotožňovať s automatickou povinnosťou vysielateľa osloviť pri každej jednotlivkej správe všetky subjekty, ktoré majú na predmetnú problematiku odlišný názor. Objektivita a nestrannosť sa posudzujú podľa konkrétneho obsahu, predmetu, rozsahu a spôsobu spracovania príspevku.

Skutočnosť, že Rada rusínskych regiónov Slovenska zastáva opačný názor na umiestnenie múzea, sama osebe neznamena, že jej stanovisko muselo byť súčasťou informácie o petícii iniciovanej iným subjektom. Takáto povinnosť by mohla vzniknúť najmä vtedy, ak by vysielateľ spracoval širšiu polemiku o budúcnosti múzea, hodnotil opodstatnenosť jednotlivých riešení, alebo prezentoval stanovisko autorov petície ako všeobecne prijímaný postoj celej rusínskej komunity. Ako sme už uviedli vyššie, v správe nešlo o komplexné posúdenie problematiky. Moderátorka netvrdila, že Okrúhly stôl Rusínov na Slovensku zastupuje všetkých Rusínov, že petíciu podporuje celá rusínska komunita ani že neexistuje alternatívny názor na umiestnenie múzea. Správa sa nezaoberala porovnávaním konkrétnych variantov budúceho sídla múzea, ale informovala o jednej petičnej aktivite.

Posudzovaná správa tak mohla poslucháčovi sprostredkovať informáciu, že existuje iniciatíva usilujúca sa o zachovanie múzea v Prešove. Nevytvárala však výslovný dojem, že tento postoj je jediným názorom v rusínskej komunite, alebo že ho zastávajú všetky rusínske organizácie, samosprávy či obyvatelia dotknutých regiónov.

Vysielateľ nehodnotil spor, nepriklonil sa k jednej z možných alternatív. Nezaradenie stanoviska Rady rusínskych regiónov Slovenska preto v danom krátkom spravodajskom formáte samo osebe podľa nášho názoru nepredstavuje nedostatok takej intenzity, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako porušenie povinnosti zabezpečiť objektivitu a nestrannosť.

Poslucháč tiež mohol podľa nášho názoru z odzneného rozpoznať, že nejde o stanovisko moderátorky alebo vysielateľa, ale o reprodukciu obsahu konkrétnej petičnej iniciatívy, ako i fakt, že ide len o čiastkovú informáciu (vznik petície) vo veci komplexnejšieho problému („V Rusínskej Rusi je aktuálne najviac diskutovanou témou otázka Rusínskeho múzea v Prešove.“).

Celkovo konštatujeme, že predmetom posudzovanej správy bolo informovanie o spustení petície a o jej požiadavkách, nie komplexné predstavenie názorového konfliktu týkajúceho sa budúceho umiestnenia Múzea rusínskej kultúry.

Moderátorka neprezentovala postoj autorov petície ako všeobecný alebo jediný postoj rusínskej komunity a neuviedla vlastné hodnotiace komentáre podporujúce jednu zo strán.

Ostatné časti programu sa venovali odovzdaniu *Ceny Oľgy Prokop*, publikácii etnografa Ivana Čižmára, albumu folklórneho kolektívu *Železiar* a duchovnému zamysleniu. Nešlo o pokračovanie diskusie o premiestnení múzea.

V časti o publikácii Ivana Čižmára zaznelo jeho vyjadrenie, že časť svojich materiálov odovzdal Múzeu rusínskej kultúry v Prešove, ktoré podľa neho nemá etnomuzikológa schopného materiál spracovať, cit.: *„Ja neviem, ako to spracujú, už za tebou. Napríklad polovičku svojho materiálu už som dal do Rusínskeho múzea do Prešova. No nemajú etnomuzikológa. Kto to spracuje? Žiadnu pieseň, žiadne nič. Ono nielen privieztť kroje alebo koberce zavesiť na stenu, ale dokumentácia duchovnej kultúry, náboženstvo, či koliedky, alebo proste kalendárne zvyky, kde sú piesne, toto treba dokumentovať, treba na to odborníka, treba aj nervy.“* Toto vyjadrenie bolo jasne identifikovateľným osobným hodnotením respondenta a tematicky sa týkalo odborného spracovania zbierkového materiálu, nie otázky premiestnenia múzea. Nemožno ho preto považovať za pokračovanie alebo posilnenie stanoviska autorov petície k sídlu múzea.

V programe sme nezaznamenali nedostatky, ktoré by zakladali podozrenie pre možné porušenie ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

\* \* \*

#### **ZÁVER:**

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ programovej služby Rádio Regina dňa 19. 6. 2026 odvysielaním programu *Rádionoviny NEV* o cca 18.14 hod. **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

**Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0215/SO/2026)**

**Monitorované vysielanie:** *Rádionoviny NEV*

**Deň vysielania:** 19. 6. 2026

**Čas vysielania:** 18:14 hod.

**Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.**

**časový kód záznamu o cca:**

- 18:00:00 – Zvučka
- 18:00:05 – Oznámenie o časovom údají
- 18:00:08 – Program určený pre deti
- 18:00:10 – Čítanie rozprávky
- 18:09:32 – Koniec programu pre deti
- 18:11:42 – Rozhlasový spot – Slovenský rozhlas storočie s vami
- 18:11:43 – Pesnička
- 18:14:03 – Zvučka Rádio Regina
- 18:14:16 – Ženský hlas: „V nasledujúcich minútach pokračujeme v Rádiu Regina národnostno-etnickým vysielaním.“
- 18:14:22 – Zvučka Rádio Patria
- 18:14:29 – Začiatok programu *Rádionoviny NEV*

**Pozn. Kancelárie Rady:** Program bol odvysielaný v rusínskom jazyku. Jeho preklad zabezpečila Kancelária Rady.

**Anna Zamutovská (ďalej len „moderátorka“):** „Dobrý večer, drahé poslucháčky a poslucháči. Bolo 18 hodín a 15 minút a my vás vítame pri počúvaní piatkových rusínskych Rádionovín. Aj dnes ich pre vás pripravila redakcia národnostného vysielania Rádia Patria. Z košického štúdia Slovenského rozhlasu vás pozdravujú a príjemné počúvanie prajú zvukový majster Stanislav Hurdych a moderátorka Anna Zamutovská. V úvode Rádionovín vám ponúkame aktuálne informácie z regiónu, kde žijú Rusíni, a potom prejdeme k nasledovným témam. Poinformujeme, kto zdobil Cenu Olgy Prokop počas Celonárodných osláv Dňa Rusínov na Slovensku, ktoré prebehli cez víkend v Medzilaborciach. Povieme si o novej publikácii a výstave významného rusínskeho etnografa Jana Ivana Čižmára. Priblížime nový multietnický album od Folklórneho kolektívu Železiar z Košíc a chýbať nebude ani duchovné zamyslenie.“

**Moderátorka:** „Nasledujú aktuálne noviny Rádia Patria. V Rusínskej Rusi je aktuálne najviac diskutovanou témou otázka Rusínskeho múzea v Prešove. Okrúhly stôl Rusínov na Slovensku spustil petíciu za zachovanie Slovenského národného múzea – Múzea rusínskej kultúry v Prešove a za nápravu prezentácie rusínskej kultúrnej dedovizne v Slovenskom národnom múzeu – Múzeu ukrajinskej kultúry v Svidníku. Obsah petície reaguje na informácie o pripravovanom opustení súčasných priestorov Slovenského národného múzea – Múzea rusínskej kultúry v Prešove i na dlhodobu neriešenú otázku prezentácie rusínskej kultúrnej dedovizne, ktorá sa nachádza v Slovenskom národnom múzeu – Múzeu ukrajinskej kultúry v Svidníku.“

**Moderátorka:** „Autori v petícii žiadajú zachovanie pôvodnej existencie Slovenského národného múzea – Múzea rusínskej kultúry v Prešove, nestahovanie múzea do nových priestorov, ktoré by boli nevyhovujúce, vytvorenie vhodných priestorov pre udržanie významu Slovenského národného múzea – Múzea rusínskej kultúry ako jedinej celoštátnej múzejnej inštitúcie, ktorá sa špecializuje na dokumentáciu, ochranu a prezentáciu kultúrnej dedovizne Rusínov na Slovensku a v poslednom bode

vyriešenie prezentácie rusínskej kultúrnej dedovizne, ktorá sa nachádza v Slovenskom národnom múzeu – Múzeu ukrajinskej kultúry v Svidníku.“

**Moderátorka:** „Celonárodné oslavy Dňa Rusínov na Slovensku a 35. jubileum prvého Svetového kongresu Rusínov sa niesli v špeciálnom duchu a pri príležitosti nového ocenenia, ktoré prinieslo Krajské tovarištvo Podkarpatských Rusínov a dobročinný fond Gazda. Nové ocenenie má ohodnocovať aktívne Rusínky a Rusínov vo všetkých krajinách, kde sa Rusíni nachádzajú. Cena Olgy Prokop udeľovaná za rozvoj rusínskej kultúry sa tak v roku 2026 dostala i k prvej ocenej, ktorou bola speváčka Marianna Železná. Viac o ocenení na mikrofón redaktorky Lei Vaskovej približuje predseda Krajského tovarištva Podkarpatských Rusínov Mykola Bobinec.“

**Mykola Bobinec:** „Tak ako som už povedal, pri ocenení mali sme už predtým dva roky takú ideu. Teraz poviem otvorene, Svetová rada má ocenenie, ale to je len jedna plaketa a nepodporená ničím. Jasné, že je to cena, je to v poriadku, ale naši ľudia, ktorí robia po celej Európe, už dávno hovorili, keď treba nám podporiť Rusnákov, my sme pripravení prefinancovať, čo treba, takže to sa dalo dokopy. Aj i tá idea, že osoba, ktorá celý svoj život spieva alebo sa nie prvý rok zaoberá kultúrou, je jasné, že si to ona zaslúžila a my sme ju trochu motivovali i na ďalšie. Aj keď aj bez tej ceny by to Mariana ďalej robila, to nie je podstata. Významnosť tej ceny je to, čo my chceme. Mali sme ešte jedno ocenenie od Svetovej rady kongresu, to bolo ocenenie mini Duchnovič, tam sa dávalo tisíc dolárov raz za dva roky. A biedni Rusnáci z Ukrajiny chceli prejsť na dávanie tisíc eur každý rok.“

**Lea Vasková:** „Laureátkou prvého ročníka sa stala Marianna Železná. Tak ako ste prišli na Mariannu? Kde vznikla tá myšlienka?“

**Mykola Bobinec:** „Nám nebolo treba prísť na Mariannu, lebo my Mariannu poznáme už roky rokúce, aj bola u nás na festivale na Ukrajine, na Podkarpatí, takže Marianna nespadla z neba. Marianna je u nás stále na očiach, stále sa zúčastňuje na všetkých festivaloch. A niekedy je to tak, že jej to nevychádza, ale ona podporí Rusínsku obrodu, podporí kultúru Rusínov na Slovensku, takže tu nebolo nad čím rozmýšľať. S Mariannkou je všetko v poriadku.“

**Lea Vasková:** „No a my tu rovno máme i Mariannu Železnú, tak ahoj. Ja som videla, že to bolo pre Teba prekvapenie, tak aké sú emócie, hneď teraz po prebratí ceny?“

**Marianna Železná:** „No emócie, v prvom rade to bol pre mňa veľmi veľký šok, lebo som to vôbec nečakala. Máme nejakú koncepciu programu, nevyšlo nám počasie, museli sme sa presťahovať, veľa všetkého okolo toho a vzhľadom k tomu, že ja mám celý tento program režijne na starosti, tak som tu dnes viac na takú inú robotu, nie umeleckú úplne. Takže celý čas som premýšľala nad tým, že prečo to tak dlho trvá. Celý čas som sa pýtala Martina, ktorý tam pri mne stál, pretože on už mal ísť na oficiálne otvorenie akcie, mal ísť privítať ľudí a on povedal, on sa len tak pousmial popod nos a povedal, že uvidíš. Ale tak som myslela, že bude pozvaný on, no a keď pán Mykola Bobinec povedal moje meno, tak som fakt bola vo veľmi veľkom šoku. A musím povedať, že ani som na tom pódiu veľmi nevedela čo povedať, lebo som si to ešte ani vôbec neuvedomovala, vôbec mi to nedochádzalo, ale bola som odniesť cenu do auta, a keď som išla späť, tak mi začali ísť slzy do očí, aj teraz, pretože presne ako Mykola povedal, že ja som, čo sa týka Rusínov, už dlhé roky spájaná s Rusínskou obrodou, ešte za deda Banduriča, keď som bola malé dieťa, tak v podstate vtedy sme chodili po všelijakých festivaloch spolu s ním. A keď som začala byť dospelá, tak vlastne čím ďalej, tým viac som s tou Rusínskou obrodou začala spolupracovať a nie je to fakt iba o tom, že chodím spievať na nejaké akcie, je to fakt aj robotu vlastne taká, že či už chodíme na všelijaké zasadania, vypomáhame, čo sa týka programov Kamienky. Od minulého roku v podstate prebrala Rusínska obroda veľký festival. Je to dvojdná akcia, ktorá bola aj minulého roku a takisto aj teraz, vlastne pred týždňom. Vyžaduje to značný čas, fakt aj veľkú prípravu, pripraviť konferenciárske texty pre moderátora, človek si na to musí sadnúť, takže ja si veľmi vážim, že niekto ocenil ten môj čas, aj tú moju prácu.“



**Lea Vasková:** „A prečo nesie nové významné ocenenie meno práve osobnosti akou bola Oľga Prokop, povie predseda Krajového tovarišstva Podkarpatských Rusínov Mykola Bobinec.“

**Mykola Bobinec:** „Kedy sa začala biografica Oľgy Prokop? Úprimne hovorím, Oľga Prokop chodila po Európe, bola aj na Slovensku, aj tu v Medzilaborciach, neraz vystúpila na pódiu amfiteátra. Ale prečo? Táto osoba zasvätila svoj život kultúre. Ona zbierala deti v našom regióne, ona u seba doma im robila čaj, pripravovala im jedlo, lebo náš kraj to nijak nepodporuje. A na nej sa držala tá rusínska pieseň, rusínska kultúra. Takže preto bolo zahlasované za Oľgu Prokop, že ona, môžeme, nedá sa tak blízko porovnávať, ale ona prešla tú istú púť buditeľa ako aj náš Alexander Vasilevič Duchnovič. Preto je ocenenie pomenované po tejto osobnosti, ktorá sa zaslúžila o rozvoj našej rusínskej kultúry a piesne.“

**Marianna Železná:** „Ja som pani Oľgu Prokop poznala osobne, pretože vlastne ešte z čias, keď som bola prvýkrát, myslím že v Mukačeve, spievať a boli sme tam už aj s delegáciou a vlastne veľakrát aj oni boli u nás na Slovensku vystupovať, spolu sme spievali duo, takže som veľmi rada, že v podstate som toho človeka poznala aj osobne. A tiež ešte sme hovorili mimo mikrofón, ale chcela by som povedať aj do éteru, že možno si veľa ľudí myslí, že keď sú akcie podporované, možno z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, ako aj táto bola podporená alebo všelijaké inakšie, tak si myslia, že možno značná časť financií ide aj ľuďom, ktorí to organizujú. Musím povedať všetkým, že my to robíme všetko na dobrovoľnej báze a na úkor nášho času. Takže nie je to tak, ako si možno niektorí myslia. Práve na základe toho, si ešte viac cením a vážim toto ocenenie. A to, že niekto uzná tvoju prácu úprimnú, serióznu a takú vlastne, čo človek chce robiť a nikto ho do toho nenúti. Na udržanie toho nášho rusínskeho.“

**Lea Vasková:** „Tým pádom, že tohto roku ste odovzdali prvý ročník ocenenia, budete v tom pokračovať každoročne presne tu v Medzilaborciach na Deň Rusínov alebo to bude, že sa každý rok bude konať inde?“

**Mykola Bobinec:** „Idea je v tom, lebo prvé ocenenie sme nevedeli, sme rozmýšľali, kde prvé ocenenie, v akej lokalite, v ktorej oblasti to urobiť. Tak sa stalo, že tá slávnosť 35. výročia Svetového kongresu, nám do toho zapadla. My sme to prijali za ten čas, kedy za to prvý raz môžeme ručiť. Ale idea je v tom, že nielen oceňovať slovenskú rusínsku kultúru, ale oceňovať rusínsku kultúru, ktorá je v oblastiach Európy, a ktorá je členmi Svetového kongresu. Takže postupne bude každý rok v inej oblasti.“

**Moderátorka:** „Pred týždňom sme vám priniesli informácie o významnom jubileu amatérskeho dokumentaristu tradičnej ľudovej kultúry Rusínov, etnografa, muzikanta, speváka a fotografa Jana Ivana Čižmára zo Svidníka, kde sa uskutočnila výstava pri príležitosti jeho jubilea. Na výstave bola do života uvedená aj ďalšia jeho publikácia pod názvom Na Driečňanskej svadbe v roku 1966. Na pódiu s našim rozhlasovým mikrofónom bol redaktor Tomáš Michal Babják, ktorý už prináša viac informácií.“

**Tomáš Michal Babják:** „Národné tradície a obyčaje sú významným žriedlom poznania rodinného, obyčajného života predkov a pohľadov našich predkov na okolitý svet. Tieto pravdivé slová naznačujú úvodné poznámky autora Ivana Čižmára v publikácii Na Driečňanskej svadbe v roku 1966, ktorú uviedli do života minulý týždeň v Podduklianskom osvetovom centre vo Svidníku. Knižnú publikáciu slovom predstavila bývalá riaditeľka osvetového centra Mária Pajzinková.“

**Mária Pajzinková:** „Publikácia prináša podrobný opis histórie obcí Veľká a Malá Driečna, chronologicky uvádza celý svadobný obrad. A práve táto časť publikácie je jedinečná a v dnešnej dobe nenahraditeľná. Je vzácnym komplexným materiálom, ktorý by nemal chýbať v žiadnej domácnosti viažúcej sa k obci Driečna, ale ani v kultúrnych inštitúciách či múzeách. Je určená laickej i odbornej verejnosti a jej vydanie podporil Fond na podporu kultúry národnostných menšín, takže srdečne ďakujeme.“



**Tomáš Michal Babják:** „Kniha na vyše 190 stránkach obsahuje notový material svadobných piesní, fotografií aj života Driečňanov, ale aj CD nosič, na ktorom je vyše 40 zápisov svadobného obradu, ktoré ďalej približuje Ivan Čižmár.“

**Ivan Čižmár:** „Som nesmierne rád, že je to vonku. To je material, ktorý som zapísal v roku 1966 na svadbe v Driečnej. Bolo to zdokumentované a bolo to uložené proste na magnetofónovom páse. Bolo veľké šťastie, že som to stiahol na CD, pretože už bez toho nič nebolo. Prekladá sa v skladoch tam a späť, tam a späť a dodnes nie je nič. Je to zapísaná svadba v Driečnej u mladého, kde bolo 7 synov a jedno dievča a u mladej bolo 8 dievčat. Tak ma teší, že proste som to zdokumentoval. Nie tak to vyšlo, ako som chcel a nie tak, ako by to malo byť. Driečna je dedina vyludnená. Tak som si myslel, že by si to zaslúžilo trošku materiálu, historického aspektu pozrieť, aký život tam bol. Nedalo sa. Tak som rozdelil 200 strán, mi povedali ani stranu viac. Polovicu som dal históriu alebo život tam a polovicu som dal svadbu. A svadbu som chcel alebo aj urobil tak, chronologicky ako to išlo za sebou. Absolútne všetko. Chcel som, čo to proste sa dialo, ktorí ľudia tam na svadbe boli a svadby sa konali doma v izbe. A si predstavte, že som mal taký baterkový magnetofón, mikrofón, 10m šnúra, a tak som chodil. Tu družičky spievali, tam cigáni hrali, tu svašky tleskali. Tak som si myslel, že z tohto materiálu nič nebude, ale chvála Bohu. Takže toto, čo nevyšlo, piesne, ktoré som chcel a tak som dal len odozvu na magnetofónový pás a mnoho sa z nich objavilo na CD. A si myslím si, že to CD je ešte hodnotnejším dokumentom ako samotný materiál v knižke, pretože je tam zvuk, je tam spev, je tam muzika a tak ďalej. Takže ďakujem Pánu Bohu, že som tu.“

**Tomáš Michal Babják:** „Samo sebou, i v tak krásnom veku, Ivan Čižmár ďalej pokračuje vo svojej práci.“

**Ivan Čižmár:** „Ale pán redaktor, poviem vám pravdu. Nebyť toho, že sa motám s aparátom, s kamerou, že chcem s heligonkármi spievať, hrať, čo mi každý hovoril: no treba Ti starý, sa tam driapať, toto mňa naplňa. Ale ja aj dokumentujem. Ja odspievam dve pesničky tri s heligonkármi, ale kamera mi beží. Rozumiete? A ja ten výskum, ktorý by som musel nejako tvrdo zaplatiť, tak na tom festivale si zdokumentujem a urobím a ostane to pre generácie. Ja neviem, ako to spracujú, už za tebou. Napríklad polovičku svojho materiálu už som dal do Rusínskeho múzea do Prešova. No nemajú etnomuzikológa. Kto to spracuje? Žiadnu pieseň, žiadne nič. Ono nielen priviezt' kroje alebo koberce zavesiť na stenu, ale dokumentácia duchovnej kultúry, náboženstvo, či koliedky, alebo proste kalendárne zvyky, kde sú piesne, toto treba dokumentovať, treba na to odborníka, treba aj nervy.“

**Tomáš Michal Babják:** „Do života knižnú publikáciu uviedli svidnícka primátorka Marcela Ivančová a Jana Ambrozová, hudobná antropologička, dcéra známeho speváka Janka Ambróza.“

**Jana Ambrózova:** „Ivanka, dovoľm si mu takto familiárne hovoriť, Ivanka som spoznala pomerne nedávno osobne. Samozrejme registrujem jeho publikačnú činnosť, pretože naše pracovisko v Nitre etnologické sa sústreďuje na folklórne prejavy. Veľký dôraz kladie práve na vzdelávanie v tejto oblasti, ale osobne sme sa stretli pred pár rokmi, práve vďaka nášemu akoby projektu, prostredníctvom ktorého sme s kolegyňami a s kolegami mapovali, menej celoslovensky známe, a teraz toto pri Ivankovi veľmi neseď, ale skrátka osobnosti, ktoré nepatria medzi profesionálnych etnológov, ale v rámci regionálnej kultúry, realizujú výnimočné, významné, dlhodobé výskumy a vďaka ich práci máme pokryté mnohé témy regionálnej aj lokálnej kultúry a Ivanko bol môj tip pre celý tím, ktorý pripravoval vlastne finálnu publikáciu a bola som jednoznačne za Rusínov, musíme predstaviť širšej verejnosti práve život a dielo, celkovú činnosť Ivanky Čižmárovej.“

**Tomáš Michal Babják:** „Knižná publikácia Ivanky Čižmárovej Na Driečňanskej svadbe je sviatkom hlavne pre rodákov z obce Veľká a Malá Driečna, ktorí aj keď ich robota vyhnala do sveta, no nezabúdajú na svoje korene, kultúru aj jazyk. Pódium spestrili svojim spevom Svidnícki heligonkári, ktorých pred desiatimi rokmi založil jubilant a autor Ivan Čižmár. Ku kultúrnemu programu prispela aj muzika detského folklórneho ansámbľu Makovička zo Svidníka.“

**Moderátorka:** „A my ideme do Košíc. Metropola východu je multietnickým miestom a túto rozmanitosť si uvedomuje aj Folklórny kolektív Železiar z Košíc, ktorý v nedeľu 14. júna slávnostne pokrstil nový album venovaný štyrom národnostným menšinám naraz – goralskej, maďarskej, rómskej a rusínskej. Album s názvom V tieni nadväzuje na celovečerný tanečno-hudobný program s rovnakým názvom, ktorý kolektív premiéroval minulý rok. Čím je tento album špecifický, už vysvetľujú umeleckí vedúci Folklórneho kolektívu Železiar, Alena Kmecová Škodyová a Lukáš Borovský.“

**Alena Kmecová Škodyová:** „Po dlhej dobe, skoro pätnástich rokoch, sme konečne primäli našu hudbu, že sa dali kopy s našimi speváčkami a vytvorili CD. Vychádza z programu V tieni. Pre nás bolo také samozrejmé, že to čo hudba hrá a speváčky spievajú, sme si vizualizovali, že tam vlastne vidíme tie tance a tým pádom tie ukážky boli aj na krste.“

**Lukáš Borovský:** „A samotný program V tieni. Už taký prvý nápad v 2018, kedy sme boli v Amerike na veľkom festivale medzinárodnom a tam prišiel známy Američan a povedal, že ja som si až na konci festivalu uvedomil, že vy ste vlastne z jedného Slovenska maličkého tak rôzni, že každý deň, lebo sme tam ukazovali rusínsky, rómsky program a všetko vyzeralo tak odlišné, že on si myslel, že to sú rôzne krajiny a až na ten záver festivalu zistil, že to je jedno Slovensko kompaktné, malé, ktoré má tak extrémne bohaté národnostné menšiny a celkovo tú takú identitu, takže z toho sme rozmýšľali, že ako to uviesť na javisko a chceli sme z toho tieňa dať tie menšiny trochu viac do toho svetla.“

**Moderátorka:** „Nový album Folklórneho kolektívu Železiar s názvom V tieni krstili symbolicky hlinou. Prečo si vybrali tento element, už vysvetľuje Milan Rendoš, ktorý bol dlhoročným muzikantom Folklórneho kolektívu Železiar a krstným rodičom nového albumu.“

**Milan Rendoš:** „Prišiel nápad, že hlina. Môže byť vysvetlenie aj také, že je jedno, akej sme národnosti, ale všetci sme ľudia. A všetci pochádzame z Adama a z Evy. No a z čoho bol stvorený Adam? Z hlíny. Takže to je to najpôvodnejšie, čo je nám vlastné všetkým. A obrazne povedané, ak hlinou pokrstíme to CD, tak ako keby pesničky ožili. Tak verím, že všetci, ktorí tu na koncerte dnes boli, pri počúvaní hudby nebudú sledovať len tie piesne jednotlivých národností, ale príde im vždy na um, aká tu bola skvelá atmosféra. Ako naozaj s tou hudbou sme mali aj cez oči možnosť vidieť tie národnosti, pretože boli tu aj typické tance goralské, maďarské, rusínske a rómske.“

**Moderátorka:** „Na novom albume Folklórneho kolektívu Železiar možno nájsť ženské piesne z obce Šarišské Jastrabie, kolomejky i mužské piesne z rusínskej obce Poráč na Dolnom Spiši. Aký bol výber piesní na album už približuje vedúca speváckej zložky kolektívu Michaela Bratrúová.“

**Michaela Bratrúová:** „Tým, že vlastne regióny sme mali vybraté, tak už to bola len spoločná práca nás a vedúcich súboru. V podstate sme sa dohodli, aby tam bolo niečo aj kde spievajú dievčatá, aj kde spievajú chlapci, aj čo sa dá tancovať, aby vlastne aj tanec bol zastúpený, čiže je to spoločná práca tento výber.“

**Moderátorka:** „Na konci piatkových Rádionovín si ešte vypočujeme duchovné zamyslenie, ktoré pripravil gréckokatolícky kňaz a správca farnosti v Borove, otec Vladislav Petrík. Duchovné slovo zapísal David Palaščák.“

**Vladislav Petrík:** „Drahí bratia a sestry, v Matúšovom evanjeliu nájdeme taký úryvok, kde sa Ježiš pýta svojich poslucháčov, že za čo človek vymení svoju dušu, za čo vymení svoj život. Keby si chcel zachrániť svoj život, tak ho stratí a keby stratil svoj život pre Nehu a pre Jeho evanjelium, tak by si ho zachránil. Aj keby sme získali celý svet a prišli o svoju dušu, vtedy by sme si najviac uškodili. Za čo vymeníme svoju dušu? Mnohí vymeníme svoju dušu za pohodlie, za dom, za auto. Mnohí vymeníme svoju dušu za výhody, za prestíž, za možno možno nejaký chvíľkový pocit šťastia. Lenže to je len na chvíľu, to je len na čas, to je len na chvíľu.“

*Pán Boh nás chce naučiť, aby sme hľadali trvalé ciele, nielen tie dočasné, aby sme budovali Božie kráľovstvo už tu na zemi, aby sme si ho nenechali len tak na chvíľu, trochu, na potom, aby sme si ho nenechali len na potom, ale aby sme toto Božie kráľovstvo mali pred očami stále.*

*A keď budem mať ja pred očami svoj konečný cieľ, potom zmením aj svoje hodnoty a moja duša už nebude priahnuť len po pohodlí, len po majetku, len po výhodách. Ale moja duša bude túžiť potom, že sa budem snažiť milovať ľudí okolo seba, milovať svoju manželku, milovať svojho manžela, milovať a ctiť si svojich rodičov, odpúšťať svojim nepriateľom, prinášať obeť, ktorá nie je len určitou formalitou, ale prinášať obeť, ktorá bude vychádzať z hĺbky môjho srdca.*

*Drahí bratia a sestry, poslucháči, skúsme poprosiť dobrého Pána Boha, aby nám otvoril naše oči, naše uši, naše srdce, aby sme videli potreby svojho blížneho, ktorý prichádza k nám, ktorý nás prosí o pomoc, možno ani nie tak slovami, možno ani tak nie svojimi prosbami, ale možno svojím postojom.*

*A my skúsme zmeniť náš postoj, naše nastavenie, náš postoj. Musíme zmeniť svoj postoj svetského človeka a prijať postoj Božieho dieťaťa, Božieho syna a Božej dcéry. Pán Boh nás chce, aby sme boli jeho milované deti.*

*A ako jeho milované deti, Pán Boh chce, aby sme boli jeho deťmi. No a ako Božie deti robme Božie skutky. Ježiš Kristus nám ukazuje akým spôsobom ľúbiť Pána Boha nadovšetko a svojho blížneho ako seba samého.*

*A ja želám všetkým nám, drahí bratia a sestry, aby sme našli ten správny spôsob, ako priniesť aspoň pohár studenej vody tomu, kto je od Boha, tomu kto je od Krista, aby sme ani my neprišli o svoju odmenu.*

*Buďte požehnaní. Sláva Ježišovi Kristovi.“*

**Moderátorka:** „Drahé poslucháčky a poslucháči. Scenár piatkových Rádionovín sa naplnil. Dnes ich pre vás vysielali zvukový majster Stanislav Hurdych a moderátorka Anna Zamutovská. Prajeme vám ešte pokojný večer a pohodový víkend.“

- 18:38:55 – Koniec programu Rádionoviny NEV
- 18:39:10 – Zvučka Rádio Patria
- 18:39:28 – Začiatok relácie Rómska hudba
- 18:59:00 – Ukončenie relácie Rómska hudba
- 18:59:17 – Reklamný čítaný oznam
- 18:59:27 – Priamy prenos z koncertu Slovenské impresie – 100 rokov slovenského rozhlasu
- 19:00:04 – Koniec záznamu